

הלכות שאלה ופקדון פרק ח

א. המפקיד אצל חברו בהמה או כלים, ונגנבו או אבדו, ואמר הריני משלם, ולא רצה להשבע, ונמצא הגנב משלם תשלומי כפל; טבח או מכר, משלם תשלומי ארבעה וחמשה. למי משלם למי שהיה הפקדון אצלו, שהרי אמר אשלם.

ב. חזרה הבהמה עצמה חוזרת לבעליה, היא וגזותיה וולדותיה: שאין זה השומר קונה שבח הבא מגופה, אלא שבח הבא מאליו. וכבר בארנו שאין הגנב מחזיר גזות וולדות, אלא לפני יאוש.

ג. נשבע השומר ולא רצה לשלם, ואחר כך נמצא הגנב משלם תשלומי כפל; טבח או מכר, משלם תשלומי ארבעה וחמשה. למי משלם, לבעל הפקדון.

ד. וכן השוכר פרה מחברו, ונגנבה, ואמר הריני משלם ואיני נשבע, ואחר כך הכר הגנב משלם תשלומי כפל ותשלומי ארבעה וחמשה לשוכר: שאלו רצה השוכר, היה נשבע שנגנבה באנס, ונפטר.

ה. שומר חנם שאמר פשעתי, זכה בכפל: שהרי חייב עצמו לשלם; ואלו רצה, אמר נגנבה או אבדה, והיה נפטר. וכן נושא שכר, והשוכר שאמר נגנבה קנה הכפל: שהרי חייב עצמו לשלם; ואלו רצה, אמר מתה, והיה נפטר. אבל השואל אינו קונה הכפל, עד שישלם מעצמו. קדם ושלם מעצמו, ואחר כך הכר הגנב משלם כפל ותשלומי ארבעה וחמשה לשואל.

ו. כל הקונה הכפל, קונה השבח הבא מאליו. כיצד: הפקיד ארבע סאין אצל חברו, והרי הן שווין סלע, ונגנבו או אבדו, ואמר הריני משלם סלע ואיני נשבע, ואחר כך נמצאו, והרי הן שווין ארבע סלעים הרי הן שלשומר, ואינו משלם אלא סלע.

ז. במה דברים אמורים, שלא הטריחן לבעלים בדין. אבל אם הודה שפשע, וחייבוהו בית דין לתן, ולא נתן ברצונו, עד שפלוהו בית דין על כרחו ונטלו ממנו, ואחר כך הכר הגנב, או נמצא הפקדון יחזיר לבעלים כמות שהוא, ומחזירין לשומר הדמים שלקחו ממנו. ואם כלים או קרקע גבו בית דין ממנו בשומה, מחזיר לשומר כליו או שדהו.

ח. תבעוהו בעלים לשומר, ונשבע, ואחר כך שלם, והכר הגנב הואיל ושלם ברצונו, זכה בכפל, אף על פי שהטריחן בתחלה לדין, עד שנשבע. אמר השומר בתחלה איני משלם, וחזר ואמר הריני משלם זכה בכפל.

ט. אמר הריני משלם, וחזר ואמר איני משלם, או שאמר הריני משלם ומת, ואמרו הבנים אין אנו משלמין, או שלא הספיק לתבע את השומר עד שמת, ותבע את הבנים ושלמו בני השומר, או ששלמו הבנים לבנים, או ששלם השומר מחצה; שאל שתי פרות ושלם אחת מהן, שאל משתפין ושלם לאחד מהן, שתפין ששאלו ושלם אחד מהן, שאל מן האשה ושלם לבעלה, אשה ששאלה ושלם בעלה: כל אלו ספק, והרי הכפל מטל בספק, ואינו תחת יד אחד מהן; לפיכך חולקין הכפל או השבח, בין בעל הפקדון ובין השומר. ואם קדם אחד מהן, ותפס הכל אין מוציאין מידו, ואפלו בחוצה לארץ.

י. נִגְנַב הַפְּקָדוֹן בְּאַנָּס, וְאַחַר כֵּךְ הִפָּר הַגִּנָּב אֶחָד שׁוֹמֵר חָנָם
וְאַחַד שׁוֹמֵר שָׁכָר עוֹשֶׂה דִין עִם הַגִּנָּב, וְאֵינוֹ נִשְׁבָּע. קֹדֶם וְנִשְׁבָּע,
וְאַחַר כֵּךְ הִפָּר הַגִּנָּב אִם שׁוֹמֵר חָנָם הוּא רָצָה, עוֹמֵד בְּשִׁבוּעָתוֹ,
רָצָה, עוֹשֶׂה דִין עִם הַגִּנָּב; וְאִם שׁוֹמֵר שָׁכָר הוּא, עוֹשֶׂה עִמּוֹ
דִין. נִגְנַב הַפְּקָדוֹן בְּאַנָּס, וְהַחֲזִירוֹ הַגִּנָּב לְבֵית הַשּׁוֹמֵר, וְהָרִי הוּא
בְּהֶמָּה, וּמֵתָה שָׁם בְּפִשְׁעָהּ יֵשׁ בְּדִבְרֵי סֶפֶק אִם כָּלָתָה שְׁמִירָתוֹ
וְנִפְטָר, אוֹ עֲדִין לֹא כָלָתָה שְׁמִירָתוֹ. לְפִיכֵךְ הַשּׁוֹמֵר פְּטוּר
מִלְשָׁלִם; וְאִם תִּפְסוּ הַבְּעָלִים, אֵין מוֹצִיאֵין מִיָּדָם.